

per raons militars, només es permeté fer-hi *bòrdes*; fins que més tard això ja es convertí en un poble de cases. Sobre *Castell-Ileó*, V. art. *Castellbò*. *Les Bordes* agrupació de cases prop d'Aulet (vora Sopeira, V. Oli-va, *Congr. Ll. Cat.*, 431), te. Sant Orenç.

La Bordeta. Les dues primeres són dins l'àrea del mot pirinenc. Vt. aranès te. *Les Bordes*. *La Bordeta* te. Vilamur (xxxvii, 14.3). Les altres, com explico en *DECat* II, 106b46, semblen provenir de l'acc. 'casa de burots', suspecta de venir de l'ús argòtic del mot (amb caràcter criptolàlic): veïnat te. *Vulpellac*; suburbi de Bna.; suburbi de Lleida prop de Vilanoveta i d'Albarés (Lledonosa, *Ci. de Lda.*, 51, 116, 156). No sé si té gaire valor un opuscle de J. Peris Xancó «Assaig sobre l'etim. de *La Bordeta*, topònim santenc»,¹⁵ publicat per la revista de la Unió Excursionista de Catalunya c. 1970-72.

Compostos *Bordalba*, cogn. a Lleida (1820, *BABL* xvi, 292; 1956), i poble aragonès. *Bordanova*, cogn. que a Val. deu ser immigrant. *Bordescals*, pda. te. Barruera (vall de Boí): de *Borda d(e l)es Calms* (xiii, 163).

¹ *DECat* II, 103b29 ss.

EL BORDÍGOL

Terme Torrelles de la Salanca. Gran gorg coster, com un estany allargassat, i pesquera, 3,5 k. a l'E. de Torrelles; es troba a la desembocadura d'un riu, dit³⁰ *la Madreguera*, i de vegades també *el Bordígol*, en el llit del qual, i per espai d'alguns km., penetren aigües amunt les de la mar.

PRON. MOD.: «l'estany del *burdígu*», 1960 (Clairà xxvi, 7.20); «*lu burdígu* és un mas i un *gúrk*, que³⁵ «va fins *en face* de Torrelles» id. 1960 (al Barcerès xxv, 88.22, 89.2); «*El Bordígol*, pêcherie» en els papers oficials francesos.

DOC. ANT. S'havia usat en el Ross. a manera de nom comú: 1298: «--- item, *los bordigols*, pro quibus facit ---» doc. de St. Llorenç de la S.; 1371: «vendo quosdam *bordigols* vocatos de N'Aymerich, in estagno de *Salsis*, situatos confrontantes cum dicto stagno et cum la canal dicti stagni, et cum aliis *bordigols* meis, et cum ti(n)yal vocato de N'Ysern a. 1371. Si bé⁴⁵ ja s'estava tornant NL: «usque ad ortos vocatos *Los Bordigols*», doc. d'Ortolanes a. 1340 (*InvLC*, s. v.).

Com a apellatiu ha tingut ampla extensió cap al N., NE. i NO. En provençal (amb la normal reducció fonètica de *ol* a *-o* f. (cf. *Antibo* ANTIPÒLIS) «*bourdi-*⁵⁰ *go*: ceinte de roseaux et de joncs, que l'on construit dans les canaux qui communiquant des étangs à la mer, pour y prendre du poisson», defineix Mistral (nota 16) en usar-lo com a mot viu en *Calendau*: «la Cieutat, lou Martegue, Antibò, / en madrago, en *bourdigo*, /⁵⁵ ja jamai fa tan bòu!» (IX, 68.3). A la Riviera italiana s'han usat en accs. semblants: *Bordigotto*, *Bordigone*, *Bordigheta* i finalment *Bordigh(i)era*, convertit en el nom propi de la ciutat de *Bordighera*.¹ En fi en el Tarn i algun altre parlar occità apareix en accs. se-⁶⁰

cundàries, inspirades en l'espessura de canyissos que es forma entorn dels bordígols: a Rabastencs *bourdigo* «ensemble impénétrable de buissons», amb dos NLL, documentats des de 1573 (Abbé Nègre, monografia de *Rabastens* § 1229). *Bourdigàs* i *bourdigau*, derivats (*TdF* i *FEW* I, 439-40).

Acaba Mistral la seva nota: «il est probable que le nom de Bordeaux (lat. *Burdigala*) vient de là». En l'article que vaig dedicar als NLL pre-romans en *-CALE* (i en part. *-GALE*), sobretot del nostre Pirineu (*E.T.C.* I, 181-193) vaig incloure un estudi etimològic de *Bordígol*: ajuntant-lo amb els que semblen compostos amb aquest mot pre-romà (pp. 190-181). I allà, com fa Mistral, ja crido l'atenció sobre la colpidora coincidència, i fins entera igualtat, amb la forma de l'ètimon de Bordeus, sense més discrepància que el pas de la I de BURDIGALE, en l'ètimon de la ciutat capital aquitana, a *é* romànica; mentre que en el mot present ha restat com *i*; i fent notar també la notable paritat topo-semàntica entre els dos NLL: el *Bordígol* a la desembocadura d'un riu, en el llit del qual penetren les aigües marines, talment com les de la marea pugen riu amunt en el curs de la Gironda.

Podem remetre'ns al meu estudi, per a la resta de²⁵ l'anàlisi etimològica dels noms en *-CALE* (*-GALE*). Pel que fa als orígens de *Bordeus*/BURDIGALE és clar que no m'escau parlar sinó amb les més expressives reserves. Atinguem-nos a l'estudi de C. Julian (*Rev. des Et. Anc.* 1901, 301) sense afegir-hi més que el que ja anoto allí, i alguna cita que no tinc comprovada directament: *εμπόριον Βουρδιγαλα* en Estrabó; *Burdigalis* en part dels mss. de St. Isidor, i *Burdigala o -egala* en els de Marcial. Alguna cosa més en Vincent, *Top. Fr.*, § 169; i en Dauzat, *Les Noms d. Lieux*, 124, 131. Un *Bordeu* i «om de *Bordel*» figuren en docs. de Rbg. o Urgellet, anys 1251 i 120-57 (PPujol, *Docs. Vg. Urg.*, 16.35, 12.2, 5), és dubtós si són 'Bordeus' o un duplicat o parònim. Insistent en la semblança amb BURDIGALE, Rossi (*o. c.*) cita un «*Domenigo Bordigallo*, notario cremonese, verso la fine del S. XVI»; dades totes que reproduexo «a benefici d'inventari».²

¹ i ² Extracto del *Glossari medievale Ligure* de G. Rossi sense avalar la classificació de «cèltic»: «*Bourdiques*, da dove *Burdigheta* ---» mot que ilustra amb una cita d'un «not(ario) de *Amendolesio*», a. 1254: «Ob. Po. de *Burdigheta* vendit peciam terre, cui coheret ecll. Sti. Amperii ---»; *Burdigheta*, ora *Bordighera*, secondo che scrive il Bouche nella sua *Histoire de Provence*, è vocabolo celtico, che significa luogo o rada abbondante di pesce, quali si è appunto *Bordighera* --- e si può arguire da ciò, che simile vocabolo veniva usato anticamente in Liguria in tale senso, leggendo negli annali di Genova, che in questa città l'a. 925, nel luogo detto *Bordigotto* presso il mare, una fonte gettò sangue; e scrivendo il De Bartolomeis, che un sito denominato *Bordigone* si trova in vicinanza del golfo di Spezia ---».